

УДК 821.111(73)-31
Л76

До збірки увійшли тексти, які рекомендують до вивчення в 6 класі відповідно до чинної програми із зарубіжної літератури.

Лондон Джек

Л76 Жага до життя: збірка оповідань / Джек Лондон; пер. з англ. О. Бабушко. — Київ: Видавництво Букшеф, 2024. — 80 с.

ISBN 978-617-548-282-7

В оповіданнях Джека Лондона йдеться про цікаві мандрівки, ризиковані пригоди й суворі випробування, які автор пережив замолоду на засніжених просторах американської Півночі. З низки власних вражень автора та історій, які повідали старожили цього краю, на сторінках книги Джек Лондон створює особливий, неповторний у своїй мовчазній і аскетичній красі світ — світ, де нестерпний холод лише розпалює людські пристрасті, де легко наживають статків і однієї миті розбивають останні надії, де гартують характери, неоправно ламають долі; світ, де людина і природа знову і знову випробовують одне одного на міцність і де наперекір крижаному диханню смерті люди і звірі невпинно рухаються вперед, позаяк їх вабить незнищенна жага до життя...

УДК 821.111(73)-31

© Бабушко О., переклад, 2019
© ТОВ «Видавництво «Букшеф»,
виключна ліцензія на видання,
оригінал-макет, 2024

Літературно-художнє видання
ISBN 978-617-548-282-7

ЖАГА ДО ЖИТТЯ

*Закон Життя — безжална річ,
Торкнувся він і їхніх пліч.*

*Щось втрапиш тут, а там — знайдеш,
Та все ж назад не повернеш.*

Гамуючи нестерпний біль, двоє чоловіків пересувалися вниз, ближче до берега. Вперше цим двом було так важко долати скелясті схили. Їхні тіла переповнювала слабкість і втома, а на змучених обличчях вимальовувався відбиток пережитих випробувань. На знесилених плечах були прив'язані два важких, закутаних ковдрами пакунки, що їх притримували ремінці, напнуті на лоби. Кожен з них ніс рушницю. Низько опустивши плечі, а ще нижче голову, й зовсім не піднімаючи очей, вони йшли, думаючи кожен про своє.

— Якби ж то дістати хоч по патрону зі схованки, — сказав той, що йшов позаду. Голос його звучав мляво, а товариш, щойно ступивши в молочний потік, що пінівся, вдаряючись об каміння, не промовив у відповідь ані слова.

Ступив слідом у річку за своїм мовчазним напарником. Вони не роззулися, хоч вода була крижана, така нестерпно холодна, аж у кістках крутило й затерпали ноги. Подекуди рівень води сягав їм до колін, і вони, хитаючись, ледь утримували рівновагу.

Чоловік, що йшов позаду, випадково наступив на гладенький, обточений водою валун, послизнувся об нього й аж зойкнув, от-от би й упав, але все-таки, ледь упоравшись з нестерпним болем, утримав рівновагу. У голові запаморочилося, так, що він різко змахнув вільною від речей рукою, ніби хапаючись за повітря. Постарався вирівнятись і зробити ще крок, але знову його занесло вбік, знову ледь не впав. Вирішив зупинитися й поглянути вперед, на товариша, який жодного разу не озирнувся. На хвилюку завмер, ніби обмірковуючи щось важливе. Відтак гукнув:

— Агов, Біле! Я вивернув ногу!

Біл і далі, шкандибаючи, долав пінистий молочно-білий потік. Він навіть не глядів навколо. Товариш, що був позаду, дивився йому вслід, не виявляючи, як і досі, жодних емоцій на обличчі, проте очі його сповнилися смутком смертельно пораненого оленя.

Чоловік попереду стрімко рухався, перейшов на другий берег і попрямував ще далі, не чекаючи напарника. А напарник так і зостався стояти посеред потоку, проводячи Біла очима. Губи злегка тремтіли й густі темні вуса, заворушившись, видавали його хвилювання. Він машинально облизав їх.

— Біле! Погукав він удруге.

Це був розгублений крик мужньої, сильної людини, яка вперше відчувала безвихідь, проте Біл укотре проігнорував. Поранений втрачав напарника з поля зору, поки той долав пагорби й невисокі схили, доходячи аж до виднокраю, де вже виднілося підгір'я. Він спостерігав за ним, аж поки той перейшов через гребінь і зник йому з очей. Він повільно перевів погляд, обдивляючись те видноколо, в якому перебував тепер, уже без Біла.

За обрій ховалися останні сонячні промені, закутані туманами й млою, що видавалися єдиною масою, без чітких обрисів і просвітів. Чоловік зафіксував позицію, спершись на здорову ногу всією вагою, дістав годинника. Була рівно четверта, надворі стояв кінець липня, можливо — початок серпня, він не знав точної дати вже кілька тижнів, знав лишень, що сонце сідає на північному заході. Він подивився на південь — десь там, за темними пагорбами, простяглося Велике Ведмеже озеро; крім того, він знав, що в цьому напрямку Полярне коло скорочує заборонений шлях через канадську Безплідну Землю. Цей потік, у якому він стояв, був притокою річки Копермайн, яка, своєю чергою, тече на північ і впадає в Північний Льодовитий океан у затоці Коронації. Він ніколи не був там, але бачив ті місця на карті Компанії Гудзонової затоки.

Чоловік ще раз оглянув видноколо, в якому перебував. Видовище невеселе. Скрізь самі лише пустирі й низенькі темні пагорби. Ані деревця, ані кущика, ні травиночки — а лише величезна, страшна пустеля, яка ще більше навіювала страх.

— Біле, — прошепотів він, а потім ще тихіше: — Біле...

Він присів навпочіпки серед білого шумовиння так, ніби безжальна крижана безодня нестерпно гнітила його, прагнувши погубити. Його затрясло, немов у лихоманці. Рушниця випала йому з рук у воду, дзвінко сплеснувши. Зачувши плескіт, бідолашний трохи отямився, переборов страх, зібрався на сили, опустив руку в воду й намацав на дні рушницю. Потім підтягнув свою ношу ближче до лівого плеча, щоб не так давило на ушкоджену ногу, й повільною та обережною ходою, зціпивши зуби від болю, став пробиратися ближче до берега.

Зупинятися й гадки не мав. З несамовитим відчаєм, забувши про біль, він видерся на той самий пагорб, за яким зник, шкандибаючи, його товариш; набагато кумедніше, ніж Біл, він дерся догори, поспішав оглянути новий круговид і кульгав, смішно підстрибуючи. Одначе з вершини пагорба внизу він нікого не побачив. Вдруге подолавши свій страх, чоловік ще вище підтягнув пакунок і подався схилом униз.

Дно долини болотисте, густий мох натягнувся водою, немов губка. Кожен його крок відгукувався чваканням, і щоразу, як подорожній піднімав ногу, було тяжко витягти її з липкої маси вологого моху. Він напружив останню силу й витримку й попрямував услід за Білом, уздовж долини, намагаючись ставати на каменюки, що витикались острівцями з-посеред зеленого моря моху.

Зоставшись сам на сам десь у всесвіті, розгубленим він усе-таки не почувався. А чітко знав, що скоро дістанеться знайомого місця, — де на березі озера ростуть низенькі, тендітні, немов зів'ялі, ялини й сосни. Місцевою говіркою ця місцина має назву «Тічинічілі», тобто «Земля маленьких стеблинок». У це озерце впадає невеличкий струмок, вода в якому вже не піниться молочними потоками, а дуже чиста. Він достеменно пам'ятав, що біля струмка росла висока трава, а от щодо деревини — її зовсім не було, тож чоловік пішов повз струмочок аж до місця, де він розтікався. Він перетнув цей вододіл і пішов за іншим відгалуженим струмком, на Захід. Чоловік піде вздовж струмка до річки Діз. А вже там під перевернутим каное, замаскованим камінням, — їхня схованка. Там можна взяти набої для рушниці, гачки й ліску, невеличкий ятірець — одно слово, все начиння, щоб добувати собі харчі. А ще — він

дістав би борошно, — може, й геть трохи, а також бекону й жменьку бобів.

Біл обов'язково чекатиме на нього біля схованки, і вони вдвох попливуть по річці Діз на південь, до Великого Ведмежого озера, а там уже, через озеро до річки Макензі. І далі й далі на південь — хай женеться за ними зима, хай вкриваються кригою потоки, хай дні стануть морозні — вони пливтимуть собі на південь, поки дістануться до якогось теплого торгового посту Компанії Гудзонової затоки, де ростуть високі й могутні дерева й де вдосталь усякого харчу.

Ось про що мріяла змучена людина, якій уже геть бракувало сили рухатися далі. І що важче було йти вперед, то важче вдавалося зберегти надію, що Біл насправді не пішов, а чекає на нього біля схованки. Йому більше нічого не зоставалося, як вірити, а інакше що — лягай і вмирай на місці! А тим часом, поки неяскравий круглий обрис сонечка тонув помалу на небосхилі на північному заході, чоловік устиг подумки розрахувати кожен міліметр дороги, яку йому з Білом доведеться пройти, втікаючи на південь від зими. Він ішов і уявляв запаси в схованці, а ще — в комірчинах Компанії Гудзонової затоки. Уже два дні в роті не мав ані ріски, та й до цього про якісь ласощі міг лише мріяти. За нагоди він нахилився, зривав бліді болотяні ягоди, клав їх у рота, розжовував і ковтав. Пожива з тієї ягоди кепська — сама водичка та сім'я. Ягода одразу танула в роті, лишалося тільки гірке тверде сім'я. Чоловік знав, що з ягід немає жодного наїдку, проте жував їх, сподіваючись наїстися всупереч власному досвіді.

Годинник показував дев'яту, і саме тоді він боляче забив об каменюку великого пальця на нозі, захитався й упав від страшної втоми й виснаги. Довгенько він

пролежав на боці не рухаючись. Та все-таки, розстебнувши ремені, чоловік незграбно трохи піднявся й згодом — сів. Надворі смеркало, але ще було видно. Знесилений мандрівник попрочісував каміння, шукаючи сухого моху. Набравши повну жменю, він зміг розпалити багаття — жаристе куриво, на яке згори встановив казанок з водою.

Він розв'язав свого клумака й відразу ж вирішив полічити сірники. Налічив усього шістдесят сім. Щоб упевнитися, він перелічив їх тричі. Тоді розклав сірники в три пучечки, загорнув кожен у промашений олією папір і сховав — один пучечок у порожній кисет, другий — за внутрішню облямівку приношеного капелюха, а третій — за пазуху, під сорочку. Коли він з тим упорався, раптово напало хвилювання; довелося дістати й порозгортати знову всі пучечки й ще раз перелічити сірники. Їх усе так само було шістдесят сім.

Він висушив біля вогню взуття. Від зношених мокасин залишилося саме шмаття, зшиті власноруч з полотна шкарпетки вже геть не схожі на шкарпетки, а ноги збиті до крові. Пошкоджена голітка сильно боліла, він оглянув її й виявив, що суглоб розпух і зробився завбільшки з коліно. Він відірвав шматок полотна й міцно перев'язав хвору голітку, потім, нашматувавши ще, замість шкарпеток і мокасин, поперемотував ними ноги, відтак закропився окропом, накрутив годинника й уместився, вкрившись ковдрою.

Він заснув як убитий. Цілковита темрява настала опівночі, та ненадовго. Сонце зійшло на північному сході, — краще сказати, там світало, бо сонцю завадили сірі хмари.

Якраз о шостій він прокинувся й розплющив очі, ще трохи полежав на спині, вдивляючись у похмуре небо.

Голод брав своє. Підвівшись на лікті, він почув дивне форкання — то був красень олень карибу, який пильно вивчав незнайомця. Тварина стояла всього за якихось п'ятдесят футів, і в уяві зголоднілого мандрівника постав соковитий кусень оленини, який плавко підсмажувався на вогнищі. Він блискавичним рухом ухопив незаряджену рушницю, прицілився й спустив курок. Звір злякано зафурчав і кинувся навтіки, чавкаючи копитами.

Чоловік коротко вилаявся, зазнавши невдачі, й відкинув рушницю. Важко дихаючи, він звівся на ноги. Цього разу це було надзвичайно тяжко зробити. Суглоби ніби заіржавіли. Вони затужавіли, немов потребували мастила, щоб зменшити тертя, було дуже важко зігнути їх чи розігнути. Після того як чоловік нарешті став на ноги, йому знадобилось ще кілька хвилин, щоб випростатися й стояти прямо, як має стояти людина.

Він піднявся на невеличку гірку й роздивився місцевість. Ніде ані деревця, ні кущика, саме лише стемніле в'язке море моху, місцями урізноманітнене сірими скелями, невеличкими сірими озерами й струмками. Небо було похмурим. Жодного натяку на проблеск сонця. Він не знав, де північ, і забув, якою дорогою прийшов сюди минулого вечора. Але він знав, що не заблукав. Незабаром він прийде до Землі маленьких стеблинок. Інтуїція підказувала, що це десь тут, зовсім поруч, можливо, вона з'явиться ліворуч або ген за тим горбочком.

Мандрівник спустився з горбочка до місця ночівлі й став ладнатися в дорогу. Вкотре переконався в існуванні трьох пучечків із сірниками, хоч уже безліч разів їх перелічував. Довелося затриматися через торбину, обтягнуту лосячою шкірою. Куди б її примістити? Вона